

Herinrichting Huissensche Waarden

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

22 november 2004 / rapportnummer 1461-48

commissie voor de milieueffectrapportage

Gedeputeerde Staten van Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

uw kenmerk
RE2004.68444

uw brief
20 september 2004

ons kenmerk
1461-049/Do/fw-eh

onderwerp
Advies voor richtlijnen voor het MER
Herinrichting Huissensche Waarden

doorkiesnummer
(030) 234 76 24

Utrecht,
22 november 2004

Geachte raad,

Met bovengenoemde brief stelde u (als coördinerend bevoegd gezag) de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over Herinrichting Huissensche Waarden.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

drs. J.G.M. van Rhijn
Voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Herinrichting Huissensche Waarden

cc: Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Herinrichting Huissensche Waarden

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffectrapport over Herinrichting Huissensche Waarden,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van Gelderland (coördinerend) door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze

de werkgroep m.e.r.
Herinrichting Huissensche Waarden,

de secretaris

ir. F.D. Dotinga

de voorzitter

drs. J.G.M. van Rhijn

Utrecht, 22 november 2004

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES.....	2
3. ACHTERGRONDEN, BELEID EN BESLUITVORMING.....	2
3.1 Achtergronden	2
3.2 Beleidskader	2
3.2.1 Natuurbescherming	2
3.2.2 Waterbeleid.....	3
3.2.3 Beleid berging specie.....	3
3.2.4 PKB Ruimte voor de Rivier.....	3
3.2.5 Streekplan Gelderland.....	3
3.2.6 Landinrichting	4
3.3 Besluitvorming.....	4
4. ALTERNATIEVEN	4
4.1 Voornemen	4
4.2 Autonome ontwikkeling en alternatieven.....	4
4.2.1 Autonome ontwikkeling	4
4.2.2 Alternatieven.....	5
4.3 Optimalisaties en meest milieuvriendelijk alternatief.....	5
4.3.1 Specieberging.....	5
4.3.2 Inrichting en beheer	5
4.3.3 Meest milieuvriendelijk alternatief	5
5. MILIEUGEVOLGEN	6
5.1 Aanleg	6
5.2 Thematisch.....	6
5.2.1 Rivierkunde	6
5.2.2 Verontreinigingen.....	7
5.2.3 Scheepvaart	7
5.2.4 Ecologie	7
5.2.5 Cultuurhistorie	7
5.2.6 Overige effecten.....	7
6. OVERIGE ONDERDELEN VAN HET MER.....	8
6.1 Vergelijking van alternatieven.....	8
6.2 Leemten in informatie	8
6.3 Evaluatieprogramma	8
6.4 Vorm en presentatie	8
6.5 Samenvatting van het MER	9

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 20 september 2004 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in Staatscourant nr. 187 d.d. 29 september 2004
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

Stichting De Huissensche Waarden en Van Roosmalen's Transport- en Handel Maatschappij BV (verder genoemd: de initiatiefnemer) zijn voornemens de Huissensche Waarden her in te richten. Deze herinrichting kent een, twee of drie milieueffectrapportage-plichtige onderdelen, te weten ontgrondingen en eventuele baggerspecieberging en mogelijk is ook sprake van de m.e.r.-plicht vanwege de verlegging van het zomerbed van een waterweg.

Bij brief van 20 september 2004 hebben Gedeputeerde Staten van Gelderland de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER)¹. Gedeputeerde Staten van Gelderland treden op als coördinerend bevoegd gezag, mede namens de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant nr. 187 van 29 september 2004².

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Waar zij dit relevant acht, wordt hiernaar in dit advies verwezen.

De initiatiefnemer heeft een uitgebreide startnotitie opgesteld. De Commissie bouwt daarop voort. **Dit advies dient gelezen te worden in aanvulling op de startnotitie.** Het herhaalt dus niet de onderdelen die daarin voldoende zijn beschreven. Dit advies beperkt zich tot die onderwerpen die relevant zijn voor de besluiten over de ontgrondingen en de eventuele specieberging.

---

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

⁴ Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De volgende onderwerpen zijn van essentieel belang in het MER. Dit betekent dat wanneer deze informatie ontbreekt, het MER geen goede basis kan bieden voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming:

- Een motivering of er mogelijk **significante gevolgen** kunnen optreden op de speciale beschermingszone van de Vogel- en Habitatrichtlijn, en – zo ja – welke dat zijn;
- **Optimalisatie** van de voorgestelde alternatieven, met name op het punt van inrichting/beheer en een eventuele speciebergings. Stel op grond van deze optimalisaties met verwachte effecten het **meest milieuvriendelijke alternatief** samen;
- De **ecologische effecten** van de alternatieven;
- De **riviermorphologische effecten** van de alternatieven (omgeving IJsselkop, hoogwatersituatie), in het licht van de veilige afvoer van water, ijs en sediment en de PKB Ruimte voor de Rivier;
- Een zelfstandig leesbare **samenvatting** die duidelijk is voor burgers en geschikt is voor de bestuurlijke besluitvorming.

3. ACHTERGRONDEN, BELEID EN BESLUITVORMING

3.1 Achtergronden

De probleemstelling en de doelen van de initiatiefnemer komen voldoende aan de orde in de startnotitie. Deze kunnen worden overgenomen in het MER.

3.2 Beleidskader

3.2.1 Natuurbescherming

Het plangebied is onderdeel van een speciale beschermingszone op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn, alsmede onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur. Motiveer in het MER of er mogelijk significante gevolgen kunnen optreden op de speciale beschermingszone, en welke dat zijn⁵. Een eventuele passende beoordeling kan onderdeel zijn van het MER.

Geef in het MER aan wat de relatie is met de voorgenomen passende beoordelingen voor de PKB Ruimte voor de Rivier en landinrichting Gelderse Poort.

In de Huissensche Waarden/Angerensche en Doornenburgse Buitenpolder is 655 hectare door Gedeputeerde Staten van Gelderland aangewezen als ganzenfoerageergebied, op een totale oppervlakte van 885 hectare. Smienten en

---

⁵ Omdat dit cruciaal is voor de kansrijkheid van het project, raadt de Commissie aan om met LNV over deze motivering overleg te voeren en zo mogelijk tot overeenstemming te komen, alvorens het MER verder uit te werken. De uitkomst of er al dan niet mogelijk significante gevolgen te verwachten zijn bepaalt namelijk binnen welke bandbreedte vervolgens het MER moet worden opgesteld. Indien er sprake kan zijn van significante gevolgen, dan dient een passende beoordeling uitgevoerd te worden conform artikel 6, lid 3 van de Habitatrichtlijn. Het vervolg op een passende beoordeling kan inhouden dat (locatie)alternatieven onderzocht moeten worden: deze bandbreedte voor alternatieven is breder dan bij m.e.r. Zie ook het advies van LNV directie oost (bijlage 4, nr. 15), waarin overigens wordt gesteld dat het MER een passende beoordeling moet bevatten.

overwinterende ganzen mogen niet meer worden verjaagd. Geef in het MER aan of het initiatief daarmee te combineren is⁶.

Vermeld in het gebied voorkomende soorten die beschermd worden op grond van de Flora- en faunawet (Ffw). Beoordeel of de activiteit zal leiden tot in de Ffw genoemde verboden gedragingen. Indien dat het geval is, zal een ontheffing op grond van artikel 75 van de Ffw moeten worden aangevraagd. Geef dan in het MER aan op welke gronden de initiatiefnemer meent om voor een ontheffing in aanmerking te komen.

3.2.2 Waterbeleid

De activiteit heeft belangrijke gevolgen voor de waterhuishouding (bijvoorbeeld voor waterberging, overstromingsrisico, wateroverlast, waterkwaliteit, watervoorziening en verdroging). Aan een ruimtelijk besluit dat op grond van de m.e.r.-plichtige vergunningen dient te worden genomen, is een Watertoets gekoppeld. Te zijner tijd moet bij dit (ontwerp)besluit een waterparagraaf worden gevoegd. De Commissie beveelt aan deze informatie al op te nemen in het MER.

Op grond van de Kaderrichtlijn Water zal voor het stroomgebied van de Rijn een stroomgebiedplan worden opgesteld. Dit gaat in op de samenhang van beleids-, inrichtings- en beheermaatregelen, zowel voor waterkwantiteit als voor waterkwaliteit. Geef in het MER aan wat de richtlijn betekent voor het voornemen.

Geef aan welke eisen de Keur van de waterbeheerder stelt aan het voornemen⁷.

3.2.3 Beleid berging specie

Indien baggerspecie wordt geborgen, dan dient het MER in te gaan op het daarvoor relevante beleidskader. Presenteer in ieder geval de eisen die gesteld worden door:

- de IPPC (Integrated Pollution Prevention Control);
- de beleidsregels inzake Actief Bodembeheer;
- het 10-jarensceario.

3.2.4 PKB Ruimte voor de Rivier

Stem het MER af op deze PKB en verwerk mogelijk nieuwe inzichten van de PKB-procedure⁸.

3.2.5 Streekplan Gelderland

Leg in het MER een relatie met de procedure voor het nieuwe streekplan, alsmede met de Strategische Milieubeoordeling die daarvoor wordt uitgevoerd⁹.

---

⁶ Zie ook de inspraak van de GLTO (bijlage 4, nr. 7). De GLTO spreekt de verwachting uit dat het aantal ganzen door het voornemen significant zal gaan dalen.

⁷ Zie de inspraak van Waterschap Rivierenland (bijlage 4: nr. 2), waarin minimale afstanden genoemd worden tussen ontgrondingen en de dijkteen.

⁸ Van belang kan zijn de gedachtevorming over rivieraanpassingen die nodig zijn bij waterafvoeren van meer dan 16.000 m³/seconde.

⁹ Zie ook de inspraak van de Gelderse Milieufederatie (bijlage 4, nr. 10).

3.2.6 Landinrichting

Geef in het MER aan hoe de verdeling van verantwoordelijkheden voor inrichtings- en beheermaatregelen tussen initiatiefnemer en de landinrichtingscommissie voor de herinrichting Gelderse Poort oost gezien wordt.

3.3 Besluitvorming

In de startnotitie is helder omschreven welke besluiten genomen zullen worden om de voorgenomen activiteit uit te voeren, evenals de procedure en het tijdpad die daarbij horen. Na verwerking van de in paragraaf 3.2 genoemde aanvullingen, kan dit worden overgenomen in het MER.

4. ALTERNATIEVEN

4.1 Voornemen

Het voornemen is helder weergegeven in de startnotitie. In het MER verdienen de volgende aspecten nog extra uitleg:

- de looptijd en de mogelijke fasering van het initiatief. Het project kenmerkt zich door een lange aanlegfase, zodat de omgeving lang geconfronteerd kan worden met effecten van de zand- en kleiwinning (geluid etc.);
- de deelactiviteiten, zoals de ontgroning, eventuele baggerspeciebergings, opheffen van zomerdijken, de doorsteek aan de noordzijde waardoor de geul een stroomfunctie krijgt, aanleg van een jachthaven e.d. Ook bij het zoeken naar alternatieven kan het zinvol zijn uit te gaan van een analyse van de voorgenomen activiteit in deelactiviteiten. Maak voorts duidelijk in hoeverre deelactiviteiten onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden, dan wel de mogelijkheden voor andere deelactiviteiten uitsluiten. Met andere woorden, alternatieven zullen moeten zijn samengesteld uit met elkaar verenigbare deelactiviteiten.

4.2 Autonome ontwikkeling en alternatieven

In de startnotitie staan twee alternatieven aangeduid. Het maken van diep water kan als grootste ingreep gezien worden. Tezamen met de autonome ontwikkeling bieden deze alternatieven voldoende bandbreedte voor beschrijving van mogelijke ontwikkelingen in het plangebied.

4.2.1 Autonome ontwikkeling

De autonome ontwikkeling is dat:

- natuurontwikkeling plaatsvindt door de landinrichting;
- de voorlopig bepaalde PKB-maatregelen in het plangebied.

4.2.2 Alternatieven

De suggestie is gedaan minder diep water te maken en meer accent te leggen op natuurontwikkeling door publieke medefinanciering¹⁰. Omdat de initiatiefnemer (vooralsnog) uitsluitend bestaat uit particuliere ondernemingen, meent de Commissie dat de bandbreedte voor alternatieven – zoals in de startnotitie gepresenteerd en gegeven de voor de initiatiefnemer kaderstellende exploitatie – afdoende is¹¹.

4.3 Optimalisaties en meest milieuvriendelijk alternatief

De Commissie raadt aan door optimalisering tot het meest milieuvriendelijk alternatief te komen. Zij doet hieronder concrete voorstellen.

4.3.1 Specieberging

De startnotitie gaat kort in op de berging van (licht) vervuilde grond die afkomstig is uit de Huissensche Waarden en omgeving. Indien specieberging wordt beoogd, dan dienen ontgravings- en bergingsvarianten in het MER in ogenschouw te worden genomen. Geef in het MER aan welke afwerking van de put passend is bij het gebruikte opvulmateriaal. Denk aan een kleilaag en/of bekleding van de wand van de bergingsput¹².

Ga in het MER tevens in op de mogelijkheid om de wellicht vervuilde (fosfaat-bevattende) bouwvoor af te graven en als opvulmateriaal voor de diepe ontgroningen toe te passen. Enerzijds is dit mogelijk gunstig voor de ‘droge’ natuurontwikkeling (minder nalevering mineralen e.d.), anderzijds hebben ondiepe wateren doorgaans een hogere natuurwaarde.

4.3.2 Inrichting en beheer

Verken in het MER de mogelijkheden voor een logische inrichting en beheer. Geef eerst aan welke bandbreedte is toegestaan vanuit natuurbeschermingskader. Gebruik vervolgens informatie over geulenpatroon/bodemarchief¹³ en ideeën over beheer¹⁴.

4.3.3 Meest milieuvriendelijk alternatief

Stel een meest milieuvriendelijk alternatief samen op grond van de context van het project¹⁵, de scores van alternatieven en de verkregen inzichten van mogelijke optimalisaties.

---

¹⁰ Zie bijvoorbeeld de inspraak van de Gelderse Milieufederatie (bijlage 4: nr. 10).

¹¹ Mits er uiteraard geen significante gevolgen te verwachten zijn (zie paragraaf 3.2.1 van dit advies).

¹² Of dit soort maatregelen nodig is hangt af van de lokale situatie en de te verwachten actuele risico's (op grond van samenstelling en uitloogeigenschappen van het gestorte materiaal, aard van de verontreinigende stoffen, bodemgesteldheid en -opbouw, eventuele aanwezigheid van een sliblaag op de bodem van de put, grootte en richting van de grondwaterstroming, aard en afstand van bedreigde objecten).

¹³ Zie daarvoor de reacties van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemarchief en van de Historische Kring Huessen (bijlage 4: nrs. 1 en 8).

¹⁴ Het accent kan liggen op procesbeheer met jaarrondbegrazing door grote grazers, op inscharing van vee in de zomer door boeren, of op een bepaalde combinatie van beide. Zie ook de reactie van de GLTO over begrazing en het inschakelen van agrariërs (bijlage 4: nr. 7).

¹⁵ Zie paragraaf 4.2.2 van dit advies inzake het kader voor de initiatiefnemer.

5. MILIEUGEVOLGEN

In de startnotitie is in hoofdstuk 5 een beoordelingskader gepresenteerd. In dit hoofdstuk van het advies staan alleen aanvullende opmerkingen van de Commissie op dat kader.

5.1 Aanleg

Het beoordelingskader gaat slechts beperkt in op de effecten die zullen optreden tijdens de aanleg en per fase van het project. Omdat de aanleg een aanzienlijke periode zal beslaan verdienen – in aanvulling op hetgeen reeds in de startnotitie is voorgesteld – de volgende milieugevolgen tijdens de aanleg in het MER expliciet aandacht:

- Functies en ruimtegebruik: geef aan in welke mate andere gebruiksfuncties als recreatie en landbouw geschaad worden;
- Bodem en water: eventuele tijdelijke toename van de verspreiding van verontreinigingen naar het oppervlaktewater tengevolge van het baggeren;
- Geluid: geluidscontouren van het baggeren en de transporten¹⁶;
- Veiligheid: stabiliteit van de oevers (taluds) tijdens de vergravingen;
- Nautische veiligheid en capaciteit: effecten van aan- en afvoer op de scheepvaart.

Geef tevens aan hoe deze milieugevolgen zijn te beperken.

5.2 Thematisch

5.2.1 Rivierkunde

Geef aan of de voorgestelde herinrichting van de Huissensche Waarden zal leiden tot een verlaging van de totale stromingsweerstand van het riviertraject tussen de riviersplitsingspunten Pannerdense Kop en IJsselkop en hoe wordt voorkomen dat dit extra water naar de noordelijke Rijntakken zal trekken. Leg een relatie met de PKB Ruimte voor de Rivier: geef aan of het effect blijft binnen de taakstelling voor het plangebied.

Geef aan of effecten kunnen optreden op de reguleringswerken bij Hondsbroekse Pleij en eventuele effecten ten gevolge van een andere verdeling van het sedimenttransport over de Rijntakken. Geef ook aan in hoeverre bijregeling mogelijk is¹⁷, bijvoorbeeld door minder zomerkaden te verwijderen.

Ga per alternatief na of water, ijs en sediment veilig door de rivier kunnen worden afgevoerd en wat de gevolgen zijn voor de bevaarbaarheid.

Houd bij de morfologische berekeningen rekening met de natuurlijke variatie van het afvoerverloop via het Pannerdens Kanaal en de onzekerheden daarin (met andere woorden, modellering met één representatief veronderstelde afvoer volstaat niet).

Geef aan of een alternatief toekomstvast is in het licht van toenemende waterafvoeren.

---

¹⁶ Uit mondelinge informatie van de initiatiefnemer heeft de Commissie begrepen dat de transporten per schip zullen plaatsvinden.

¹⁷ De voorspelling van de effecten van de herinrichtingmaatregelen kent onzekerheden. Omdat dit vooral de splitsingspunten betreft, moet waarschijnlijk worden voorzien in maatregelen die bijregeling mogelijk maken. Bij de IJsselkop is hierin voorzien door de overlaat bij de Hondsbroekse Pleij. Eventuele maatregelen rond Pannerdense Kop worden nog onderzocht. De maximale weerstandsverlaging bij volledige inzet van alle maatregelen zou op dat punt de taakstelling kunnen overtreffen, zodat er mogelijk bijgesteld moet worden.

5.2.2 Verontreinigingen

Er zal blijken de startnotitie worden ingegaan op de toe- of afname van verspreiding van verontreinigingen. Geef aan welke verontreinigende stoffen nu aanwezig zijn in het plangebied, in welke concentraties en wat de bronnen zijn (aanvoer via riviersediment of agrarisch gebruik). Vermeld ook of er sprake is van stort van puin en/of ander afvalmateriaal, dan wel van andere mogelijke puntbronnen van verontreiniging. Ga tevens in op de verspreiding van mobiele stoffen naar het grondwater.

5.2.3 Scheepvaart

De ontgravingen in de Huissensche Waarden vormen een nevengeul, die stroom gaat trekken bij voldoende hoge waterstanden. Het water zal aan de noordzijde vrijwel dwars op de hoofdgeul uitstromen door de voorgestelde beëindiging. Geef in het MER aan of dit tot problemen kan leiden voor de scheepvaart, in het bijzonder voor het uitstroompunt dicht bij de IJsselkop.

5.2.4 Ecologie

Geef in het MER een eenduidige beschrijving van de ecologische ontwikkelingen aan de hand van natuurdoeltypen en doelsoorten¹⁸. Geef in het MER aan:

- voor natuurdoeltypen: welke er zijn vastgelegd in vigerend beleid en hoe de initiatiefnemer deze realiseert, een beknopte ecologische beschrijving, de randvoorwaarden (abiotisch, biotisch) die nodig zijn voor behoud of ontwikkeling, een inschatting van de verandering in oppervlakte en kwaliteit per alternatief;
- voor doelsoorten: de doelsoorten die in het studiegebied voorkomen, de mate van bescherming en/of bedreiging, het voorkomen per doelsoort in het studiegebied (bijvoorbeeld aantal individuen/paren of standplaatsen), de verwachte veranderingen tengevolge van de alternatieven.

5.2.5 Cultuurhistorie

Presenteer in het MER de archeologische verwachtingenkaart en de beleidsadvieskaart van de gemeente Lingewaard¹⁹. Presenteer – op grond van inventarisaties – het voorkomen van archeologische waarden en wat daarmee wordt gedaan per alternatief. Geef aan welke effecten op het bodemarchief te verwachten zijn bij autonome ontwikkeling resp. alternatieven.

5.2.6 Overige effecten

Geef in het MER aan welke kans bestaat op verzakkingen van wegen en gebouwen²⁰.

Geef in het MER aan welke vormen van recreatie voorzien zijn en welke verstoring deze eventueel met zich mee brengt²¹.

---

¹⁸ In het *Handboek Natuurdoeltypen* (LNV, 2001) zijn de in Nederland voorkomende natuurdoeltypen en doelsoorten gegeven.

¹⁹ Zie ook de reactie van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (bijlage 4: nr. 1), die stelt dat het plangebied een hoge of middelhoge verwachtingswaarde kent.

²⁰ Door GLTO, Herstructurering Glastuinbouw Betuwe-Oost en Th. Hubers is dit punt ingebracht (bijlage 4: nrs. 7, 13 en 14).

²¹ Zie ook de reactie van T. en P. Brautigam (bijlage 4: nr. 11).

6. OVERIGE ONDERDELEN VAN HET MER

6.1 Vergelijking van alternatieven

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden. Geef daarbij aan op welke termijn bepaalde gevolgen worden verwacht. Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het beleid worden betrokken, in het bijzonder de beleidsvelden Ruimte voor de Rivier en de natuurbescherming. Alhoewel het geen milieuaspect is, geeft de Commissie in overweging in het MER een indicatie van de kosten en opbrengsten van de verschillende alternatieven op te nemen.

6.2 Leemten in informatie

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld wat de consequenties zijn van het gebrek aan milieu-informatie. Beschrijf:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

6.3 Evaluatieprogramma

De provincie Gelderland en het ministerie van Verkeer en Waterstaat moeten bij de besluiten voor ontgronding en eventuele baggerspeciebergings aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat de initiatiefnemer in het MER reeds een aanzet tot een programma voor onderzoek geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek. Sluit aan bij andere (reeds verplichte) monitoringsprogramma's (bijvoorbeeld beleidsnotitie Actief Bodembeheer Rijntakken, Kaderrichtlijn Water).

6.4 Vorm en presentatie

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie verdient het aanbeveling om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda erbij te voegen.

6.5 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het MMA;
- belangrijke leemten in kennis.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Herinrichting Huissensche Waarden

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 20 september 2004 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Gedeputeerde Staten		provincie GELDERLAND										
	Bezoekadres Huis der Provincie Markt 11 Arnhem	Postadres Postbus 9090 6800 GX Arnhem										
Commissie voor de Milieueffectrapportage T.a.v. mevrouw V. ten Holder Postbus 2345 3500 GH UTRECHT	telefoon (026) 359 91 11 telefax (026) 359 94 80 e-mail post@gelderland.nl internet www.gelderland.nl											
		<table border="1"><tr><td></td><td>Commissie voor de milieu-effectrapportage</td></tr><tr><td>ingekomen :</td><td>87 SEP. 2004</td></tr><tr><td>nummer</td><td></td></tr><tr><td>dossier</td><td>1461-12</td></tr><tr><td>kopie naar :</td><td>HG/DO JW</td></tr></table>		Commissie voor de milieu-effectrapportage	ingekomen :	87 SEP. 2004	nummer		dossier	1461-12	kopie naar :	HG/DO JW
	Commissie voor de milieu-effectrapportage											
ingekomen :	87 SEP. 2004											
nummer												
dossier	1461-12											
kopie naar :	HG/DO JW											
datum 20 september 2004	nummer RE2004.68444											
onderwerp Startnotitie Huissensche Waarden												
Geachte mevrouw Ten Holder,												
<p>Op 3 september 2004 hebben wij u de Startnotitie Milieueffectrapport Huissensche Waarden toegezonden. Deze startnotitie is op 23 juli 2004 bij ons ingediend door de Stichting De Huissensche Waarden en Van Roosmalen's Transport- en Handel Maatschappij B.V. In aanvulling op onze brief van 3 september 2004 berichten wij u dat wij dit initiatief op 29 september 2004 zullen publiceren in de Staatscourant, de Gelderlander en het Gemeente Nieuws. Op 21 oktober 2004 zal in Huissen een openbare hoorzitting worden gehouden. De inspraakperiode loopt tot 28 oktober 2004.</p> <p>Hierbij ontvangt u de betreffende kennisgeving. Wij verzoeken u om uiterlijk negen weken na de openbare kennisgeving advies uit te brengen ten behoeve van het opstellen van richtlijnen. Wij verzoeken u bij correspondentie over deze procedure altijd het bijbehorende RE-registratienummer te vermelden</p>												
Hoogachtend, namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,												
 H 299-1												
dhr. J.D. van Rheenen dienst Ruimte, Economie en Welzijn onderafdelingshoofd Vergunningen en Handhaving van de afdeling Landelijk Gebied												
bijlage: kennisgeving												
coll. b/hz code: LG_00920.doc/EP/js-1												
inlichtingen bij dhr. G. Pieters	doorkiesnr. (026) 359 95 88											
e-mail g.pieters@prv.gelderland.nl	BNG 's-Gravenhage, rek. nr. 28.50.10.824 ABN • AMRO Arnhem, rek. nr. 53.50.26.463 Postbank-girorekening 869762 BTW nr. 001825100 B03											
verzonden 27 SEP. 2004	IBANnr.: NL74BNG0285010824 SWIFT/BIC: BNGHNL2G											

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant nr. 187 d.d. 29 september 2004

Kennisgeving

provincie
GELDERLAND

Inspraak op Startnotitie Milieueffectrapport Huissensche Waarden

Op 23 juli 2004 hebben Stichting De Huissensche Waarden en Van Roosmalen's Transport- en Handel Maatschappij B.V. bij Gedeputeerde Staten van Gelderland de Startnotitie ingediend voor de Huissensche Waarden ten behoeve van een milieueffectrapport (MER) voor zandwinning en herinrichting in deze uiterwaard.

Het gebied met een totale oppervlakte van 770 ha ligt in het winterbed van de Nederrijn in de gemeente Lingewaard.

Initiatiefnemers hebben een plan ontwikkeld waarbij zand- en kleiwinning de basis is voor rivierverruiming en natuurontwikkeling. Daarnaast wordt rekening gehouden met aspecten als cultuurhistorie, recreatie, bereikbaarheid etc. De startnotie beschrijft alternatieven en varianten die in het MER nader onderzocht zullen worden.

Om uitvoering mogelijk te maken, zijn onder andere vergunningen nodig op grond van de Wet milieubeheer, Ontgrondingenwet en de Wet verontreiniging oppervlaktewater. Gelet op de aard en de omvang van het project is in het kader van deze procedures het opstellen van een MER wettelijk verplicht.

Procedure

Voor het verlenen van de vergunningen op grond van de Ontgrondingenwet en de Wet milieubeheer zijn Gedeputeerde Staten het bevoegd gezag.

Voor het verlenen van de vergunning op grond van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren is de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat (namens deze Rijkswaterstaat, Directie Oost Nederland) het bevoegd gezag. Gedeputeerde Staten van Gelderland coördineren de voorbereiding en behandeling van het MER en de vergunningaanvragen.

Voordat het MER wordt opgesteld, moeten eerst door het bevoegd gezag de richtlijnen worden vastgesteld die aangeven welke milieuaspecten in het MER onderzocht moeten worden.

Op 21 oktober 2004 zal een openbare hoorzitting worden gehouden met betrekking tot deze startnotitie.

De inspraak op de startnotitie is bedoeld om adviezen en reacties te ontvangen die van belang kunnen zijn bij het formuleren van de richtlijnen voor het MER.

Reacties op de startnotitie kunnen van 30 september 2004 tot en met 27 oktober 2004 schriftelijk worden ingediend bij Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem, onder vermelding van nummer RE2004.68444. Degene die een reactie indient, kan verzoeken zijn of haar persoonlijke gegevens niet bekend te maken.

Inzage

Van 30 september 2004 tot en met 27 oktober 2004 ligt de startnotitie ter inzage bij:

- de gemeente Lingewaard, tijdens de daar gebruikelijke openingsuren;
- Rijkswaterstaat, Directie Oost Nederland, Gildemeesterplein 1 te Arnhem, op werkdagen van 9.00 uur tot 16.00 uur;
- de provincie Gelderland, in de bibliotheek in het Huis der Provincie, Markt 11 te Arnhem, op werkdagen van 8.30 uur tot 16.30 uur.

Informatieavond

Op donderdag 21 oktober 2004 wordt om 19.30 uur een openbare hoorzitting gehouden in Zalencentrum De Valom, Karstraat 2 te Huissen. Tijdens deze avond wordt informatie gegeven over het project en kunnen geïnteresseerden vragen stellen over de startnotitie. Tevens is dit een officiële inspraakavond.

Nadere informatie

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de heer G. Pieters van de afdeling Landelijk Gebied van de provincie Gelderland, telefoon (026) 359 95 88.

Arnhem, 20 september 2004 - nr. RE2004.68444
Gedeputeerde Staten van Gelderland

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Stichting De Huissensche Waarden en Van Roosmalen's Transport- en Handel Maatschappij BV

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Gelderland (coördinerend) en het Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Besluiten: ontgrondingvergunning, eventuele vergunning voor berging van baggerspecie en mogelijk vaststelling van het tracé tot verlegging van het zomerbed van een waterweg

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C3.3, C16.1, C18.3

Activiteit: ontgronding, eventuele berging van baggerspecie

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 29 september 2004

richtlijnenadvies uitgebracht: 22 november 2004

Bijzonderheden: Stichting De Huissensche Waarden en Van Roosmalen's Transport- en Handel Maatschappij BV zijn voornemens de Huissensche Waarden her in te richten. Er zal worden ontgrond en eventueel wordt baggerspecie geborgen.

De Commissie wijst in haar richtlijnenadvies op het belang om duidelijk te krijgen of er significante gevolgen kunnen optreden op het Vogel- en Habitatgebied. De uitkomst van deze 'habitattoets' is sterk bepalend voor de verdere m.e.r.-procedure, zoals de bandbreedte van te beschouwen alternatieven.

Samenstelling van de werkgroep:

drs. J.G.M. van Rhijn (voorzitter)

drs. F.J.A. Saris

prof.dr.ir. H.J. de Vriend

ir. R.F. de Vries

Secretaris van de werkgroep:

ir. F.D. Dotinga

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20041015	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB)	Amersfoort	20041101
2.	20041018	Waterschap Rivierenland	Tiel	20041101
3.	20041023	W.H. Leenders, mede namens 8 insprekers	Huissen	20041101
4.	20041027	D.J. van Ingen en M. van Ingen-van de Sluis	Duimeling	20041101
5.	20041021	Gemeente Lingewaard	Bemmel	20041103
6.	20041022	B. Zweers	Huissen	20041103
7.	20041026	GLTO Belangenbehartiging	Deventer	20041103
8.	20041025	Historische Kring Huessen	Huissen	20041103
9.	20041026	G.J.J. Zaat	Huissen	20041103
10.	20041026	Gelderse Milieufederatie	Arnhem	20041103
11.	20041025	Toos en Peter Brautigam	Angeren	20041103
12.	20041026	Looveer Huissen B.V.	Huissen	20041103
13.	20041027	Herstructurering Glastuinbouw Betuwe-Oost	Wageningen	20041103
14.	20041127	Th. Hubers	Huissen	20041103
15.	20041026	Ministerie van LNV, Directie Oost	Deventer	20041103
	20041021	verslag hoorzitting		20041110

**Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Herinrichting Huissensche Waarden**

Stichting De Huissensche Waarden en Van Roosmalen's Transport- en Handel Maatschappij BV (verder genoemd: de initiatiefnemer) zijn voornemens de Huissensche Waarden her in te richten. Deze herinrichting kent een, twee of drie milieueffectrapportageplichtige onderdelen, te weten ontgrondingen en eventuele baggerspecieberging en mogelijk is ook sprake van de m.e.r.-plicht vanwege de verlegging van het zomerbed van een waterweg.

ISBN 90-421-1404-5